

Na Štajerskem.

Glej „Učiteljskega Tovariša“ z dne 9. marca št. 5., kjer smo navedli vojne draginjske doklade za štajersko učiteljstvo v letu 1917.

Na Koroškem.

Podučitelji in podučiteljice 180 K. Učiteljsko osebje V. plačilnega razreda, stopnja a) 200, b) 300, c) 400 K. Učiteljsko osebje IV. in III. plačilnega razreda, a) 250, b) 450, c) 560 K. Učiteljsko osebje II. plačilnega razreda in strokovno učiteljstvo III. plačilnega razreda a) 260, b) 520, c) 650 K. Učiteljsko osebje I. plačilnega razreda in strokovno učiteljstvo II. in I. plačilnega razreda a) 300, b) 600, c) 740 K. Stopnja a) vsebuje neoženjene, b) oženjene z ne več nego z 2 otrokoma, c) oženjene z več nego 2 otrokoma.

Na Češkem.

Učiteljsko osebje z zrelostnim izpričevalom 140 K. Neoženjene učiteljske moči 180 K, oženjene brez otrok 210, z 1 otrokom 250, z 2 otrokoma 300, s 3 otroci 350, s 4 otroci 400, s 5 otroci 500, s 6 in več otroci 600 K.

Na Moravi.

Začasno učiteljsko osebje z zrelostnim izpričevalom 100 K. Neoženjene učiteljske moči in vdovci brez otrok 180 K. Oženjeni brez otrok 240, z 1 ali 2 otrokoma 340, s 3 ali z več otroci 400 K.

Na Sleškem.

Začasno nameščeni 200, stalno nameščeni 400 K. Učiteljske žene dobe 40% draginjske doklade, vsak nepreskrbljeni otrok 15%, prvi otrok učitelja vdovca pa 25%.

Kaj pa na Kranjskem?

Vsaka učiteljska oseba, bodisi oženjena, bodisi neoženjena, začasno ali stalno nameščena, dobi po 80 K, in vsak nepreskrbljeni otrok do 18. leta svoje starosti po 20 K dvakrat ali trikrat na leto, kakor sta ravno pri volji deželni glavar dr. Ivan Šušteršič in stolni kanonik msgr. dr. Evgen Lampe.

Iz drugih dežel še nismo mogli dobiti zanesljivih podatkov.

Na eni strani zapravljajo deželni denar, na drugi puste stradati ljudsko učiteljstvo.

„Edinost“ piše po graški „Tagespost“ med drugim tudi to-le: „Ob priliki odboda kranjskega odposlanstva k poklonitvi cesarju je deželni glavar izbral udeležnike čisto svojevoljno in je pri tem seveda popolnoma prezrl sovražne mu pristaše stranke. Nasprotno pa je, takorekoč v nagrado, povabil k udeležbi celo vrsto velikih in majhnih trabantov, ki so mu ostali zvesti, tako da se je z nekaterimi zastopniki ostalih strank vred vseh skupaj odpeljalo na Dunaj trideset gospodov. Dasiravno se skoraj vsi udeležniki odposlanstva nahajajo v dobrih gmotnih razmerah in bi bili mogli stroške znamenite vožnje lahko pokriti iz lastnih sredstev, jim je vendar naknadno deželna blagajna izplačala nad 400 K kot prispevek k stroškom. Več udeležnikov, med njimi zastopniki veleposvestva, so deloma vrnilli deželnemu glavarju nakazani znesek, deloma ga dali v dobrodelne namene, večina udeležnikov pa je obdržala denar, vsled česar je imela dežela nad 12.000 K izdatkov. To nemurno zapravljanje deželnega denarja vzbuja nezadovoljnost in ogorčenje po vsej deželi.“

Najhujše pa vre med učiteljstvom. ker vidi kako bahato se nagrajajo najdebelejši in najtesnejši prijatelji deželnega dvorca, med tem ko isti krogi brezbržno in malomarno gledajo, kako hira od dne do dne učitelj, ta ubogi trpin zaradi pomanjkanja na vsem, kar je za najskromnejše življenje neobhodno potrebuje. Nešteto krat smo že klicali v tem listu na odpomoč, ker vidimo, da stoji učiteljstvo na robu propada. Ne le da so učiteljske plače mnogo manjše nego plače tistih uradnikov, ki imajo z učiteljstvom enako predizobrazbo, temveč so tudi draginjske doklade, ki jih dovoljujejo dežele učiteljstvu, pravi beraški darovi v primeri z uradniškimi draginjskimi dokladami, četudi vojna draginja vse enako tlači in mori. Kaj bo s šolo, ki ji je vojna že itak vsakala globoke rane, če pritrta pomanjkanje učiteljstvo do obupa? Nihče ne more trditi, da so to pretrde in pretirane besede! Le pobrigajte se malo in pogledajte v učiteljske družine in prepričali se bode, da govorimo golo resnico. Sila je priklopela do vrhunca! Zato se vzdramite, merodajni krogi! Gorje vam, ki se vas tiče ta klic, če se ne vzdramite! Domovina širša in narod naš

vas bo klical na oster odgovor, ker mu v kali dušite pogoje kulture!

„Deželne finance so urejene“ in blagajne polne, kar nam svedoči opisani slučaj.

Avstrijski državni zbor.

Dne 30. maja je imel avstrijski državni zbor svojo otvoritveno sejo. V tej seji se je zbornica konstituirala. Za predsednika je bil izvoljen nemški nacionalc dr. Groß. Zanj so glasovali: nemški Nationalverband, krščanski socialci in nemški socialni demokrati, Slovani so oddali prazne glasovnice. Nato se je izvršila volitev podpredsednikov in zapisnikarjev. Najvažnejše iz te seje je izjava, ki so jo podali Čehi, za preustroj habsburško-lotarinške monarhije v zvezno državo svobodnih in enakopravnih narodnih držav, in Jugoslovani za združenje vseh pokrajin, kjer bivajo Hrvati, Slovenci in Srbi pod žezlom habsburško-lotarinške monarhije. Nemški „Nationalverband“ in krščanski socialci so podali protizjavo.

Z veseljem in polni najboljših nad v vselejšo in srečnejšo našo bodočnost moramo še poročati, da so na prvi seji državnega zbora solidarno nastopili vsi jugoslovanski poslanci združeni v lepem „Jugoslovanskem klubu“, ki šteje danes 33 članov, ker manjkajo 4 poslanci. Za predsednika kluba je bil izvoljen dr. Korošec, za podpredsednika dr. Luginja. Zdržitvev naj bo trajna in uspeh ne izostane.

Druga seja državnega zbora je bila dne 5. junija. Na dnevnem redu je bilo poročilo o predlogih poslovniškega odseka glede spremembe poslovnika. Sklenjen je bil prehod v podrobno razpravo. V podrobni razpravi je stavil Čeh dr. Frante predlog, da se morajo v bodoče sprejemati vsi govori dobesedno v uradni stenografski zapisnik. Zbornica je predlog v poimenskem glasovanju sprejela z 203 proti 183 glasovi. Ta sklep je velike važnosti, ker je prvi poraz programa ponemčenja države. Nenemške stranke so nastopile na tej zgodovinski važni seji v lepi slogi in solidarnosti.

Graje vredno pa je, da je manjkalo na nemški strani 70 poslancev, med temi se je absentiral tudi naš tovariš poslanec Jaklič, ki pa je bil vselej prisoten v deželnem zboru kranjskem, ko je bilo treba glasovati zoper zvišanje učiteljskih plač.

Iz Zagreba.

V Zagrebu je začel začetkom junija izhajati nov hrvatski list „Narodna zastava“. Imenovani list bo prinašal vse naredbe, ki se tičejo vojnih vdov, sirot in invalidov. List bo tednik.

Hrvatski jezik na Hrvatskem — erwünscht! Ravnateljstvo kopalnišča Lipik išče v nekem nemškem listu posluškega in pripominja, da je poznavanje hrvatskega jezika — erwünscht. To se pravi: če zna tudi hrvatski, dobro; če pa ne zna, tudi ne škodi! V opravičenem ozlovoljenju vprašuje osješka „Hrvatska Obrana“: Kateri jezik je tisti, ki bi se moral brezpogojno znati, Herr Direktor? Interesantno bi bilo vedeti, v kakem jeziku govore mnogoštevilni gostje s tujinsko upravo? — Tako vprašanje bi mogli staviti tudi glede marsikaterega zdravilišča, letovišča ali kopalnišča na slovenski zemlji. Ali nekega drugega vprašanja, ki ga stavlja „Hrvatska Obrana“, ne bi smeli mi staviti, ker tako daleč nismo še dospeli do gospodarstva na svoji zemlji. Vprašuje namreč: „A kaj delajo tamošnje oblasti? Ali se ne interesirajo za to, da bi se zadostno respektiral karakter dežele in naroda, kateremu služijo, a med katerim se oni tujinski ljudje šopirijo in — žive od njegovih Juljev?“ Taka aprostoira na oblasti bi bila sicer morda opravičena tudi za naša slovenska tla, vendar je ne pišemo, ker bi se nam potem le smejali, češ, ali ste naivni?!

Učni tečajji za hrvatski jezik na Dunaju. V palači dunajske eksportne akademije se vršijo učni tečajji za hrvatski jezik. Tečaj traja od 10. aprila do konca junija letos. Poučuje se vsak ponedeljek in četrtek od 7. do 8. ure zvečer.

Srednješolske vesti.

Dne 31. maja t. l. je umrl v Ljubljani v 75. letu svoje starosti vpokojeni gimnazijski profesor gosp. Vinko Borštnar. Pokojnik je služboval mnogo let na ljubljanski gimnaziji. Vnetemu in vestnemu učitelju bodi blag spomin! Duh se je omračil prof. na goriški realki Tabaju. Bival je sedaj kot begunec v Ljubljani.

Kranjske vesti.

—r— Iz c. kr. mestnega šolskega sveta. O zadnji redni seji c. kr. mestnega šolskega sveta z dne 22. maja 1917. smo prejeli sledeče poročilo: Potem, ko predsednik konstatuje sklepčnost in otvori sejo, poroča zapisnikar o kurentnih, iz predsedstva izza zadnje seje rešenih stvarih in se poročilo vzame na znanje. Zapisnik zadnje seje z dne 27. marca 1917. se odobri brez ugovora. Za razpisano službo stalne učiteljice na mestni nemški dekliški šoli v Ljubljani se poda terno-predlog. Na znanje se vzameta poročila o nadzoru mestne nemške dekliške šole in pa zasebne dekliške osemrazrednice ljubljanskega šolskega kulatorija v šolskem letu 1916/17, ki se predložita c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Odobri se za razpisano službo stalne učiteljice na stopa Njiju Veličanstev cesarja Karla I. in cesarice Zite, ki se ima dne 21. junija 1917. na vseh ljubljanskih javnih in zasebnih, ljudskih in meščanskih šolah kar najslavesnejše praznovati in je načrt predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Na znanje se vzame uradno poročilo o pomožni akciji podaritve obutvi ubožni šolski mladini v šolskem letu 1916/17. in sklene se naprositi Upravni odbor dnevnih zavetišč za revno šolsko mladino, da prevzame skrb za to pomožno akcijo tudi v prihodnjem šolskem letu 1917/18. Izreči je zahvalo vsem onim faktorjem, ki so k tej tako uspeli akciji denarno ali pa stvarno pripomogli. Na znanje se vzame poročilo o konstituiranju in o doseganju poslovanju odbora za učiteljsko aprovizacijo v Ljubljani, ki bo svoje opravilo na tem polju nadaljeval, in je izreči pismo zahvalo za dosežene jako zadovoljive uspehe g. deželnemu glavarju in deželnemu odboru. Na znanje se vzame splošno poročilo o nadzoru poučevanih slovenskih ljudskih šol v šolskem letu 1915/16. in pa poročilo o voditeljskih konferencah istih šol v šolskem letu 1916/17. Obe poročili je s priloženimi zapisniki vred predložiti c. kr. deželnemu šolskemu svetu. Potem se, ker se nihče več ne oglasi za besedo, zaključijo seja.

—r— Iz ljudskošolske službe. Za supletinje so nameščene: Ljudmila Koroščeva na Bledu, Marija Ušeničnikova v Št. Vidu pri Vipavi, Josipina Blumauerjeva v Studnem, ker je obolela učiteljica Marija Dolgan-Carli, Kristina Rogarjeva na Dobrovi, ker ima učiteljica Karolina Hannova zaradi bolezni dopust; učiteljci Angeli Jurčičevi je poverjeno začasno vodstvo ljudske šole v Štrekljencu.

—r— Učenke c. kr. rudniške ljudske šole v Idriji so priredile veselico in pri tej nabrale prostovoljnih doneskov 20 K za „Rdeči križ“.

Štajerske vesti.

—š— Ekskurendne šole na slovenskem Štajerskem so: Kal (Dol pri Hrastniku)*, Lokavc (Loka pri Zidanem mostu), Ravne (Soštanj) in Šokot (Gornjigrad).

—š— Obrtne nadaljevalnice — priklapljene ondotnim lj. šolam — imajo leta 1917. nastopni kraji na slov. Štajerju: Brežice, Laški trg, Ljubno, Mahrenberg, Ormož, Sevnica, Slov. Bistrica ok., Slov. Gradec, Šmarje pri Jelšah, Št. Jurij ob j. ž., Trbovlje, Vojnik, Vransko, Vuzenica, Zgornja Poljskava in Žalec.

—š— Vpokojenim nčit. osebam gre po odredbi dež. šol. sveta štaj. drag. doklada za l. 1917. tudi tedaj, ako začasno poučujejo kot substituti.

—š— Učit. vpokojenci v Celju. Danes živi v Celju 13 ljudskošolskih vpokojencev in sicer 9 učiteljev ter 4 učiteljice.

—š— Razpisovanje izpraznjenih učit. služb. Tisto se še ne bode vršilo, kot slišimo iz Gradca. Deželni odbor, torej instanca, ki vso zadevo financira, je za to, a dež. šolski svet pa — ne... Mislimo, da zadeva, ki se je v drugih kronovinah že uveljavila, bi bila na Štajerskem pač tudi mogoča. Je pač spet učiteljstvo prizadeto!

—š— Premeščena je stalna učiteljica v Novi cerkvi pri Ptuj, Marija Pavlošičeva v tisti lastnosti na ljudsko šolo pri Št. Andražu v Leskovecih.

—š— Odlikovanja štaj. učiteljev zaradi posebnih zaslug ob podpisovanju vojnih posojil. Vojni križec 3. vrste za civilne zasluge so dobili nadučiteljci: Jos. Čonč v Jarenini, Ivan Robnik v Št. Juriju ob Pesnici, Jos. Svetlin v Poličanah, Jos. Wesiak v Hajdinu ter učitelj Franjo Zacherl v Ljutomeru. — Priborne dekrete finančnega ministrstva pa so prejeli nadučiteljci: Jos. Čeh v Št. Jerneju pri Konjicah, Simon Gajšek v Dobrovi, Vinko Jug v Podovi, Franjo Kocbek v Gornjem Gradu, Karel Kotnik v Selnici, Martin Lah v Laporju,

*) Ime šole, od koder se o. š. oskrbljuje.

Franjo Lorber v Braslovčah, Franjo Pirkmaier v Framu, Franjo Praprotnik v Mozirju, Ivan Pušenjak v Šmihelu nad Mozirjem, Lovro Serajnik na Pihovi, Ivan Tomažič v Tinjah, Mihael Vauhnik pri Sv. Marku niže Ptuja, Jos. Zemljčič pri Devici Mariji v Brezji, Franjo Zupančič pri Sv. Rupertu nad Laškim ter učitelja Ivan Čeh pri Sv. Marjeti blizu Ptuja in Milan Volc v Trbovljah.

—š— Državnim uradnikom so se draginjske doklade z nova zdavno zvišale. Prav! — Graška „Pädagogische Zeitschrift“ z dne 30. maja t. l. pravi: „Stališče človeštva in pravičnosti zahteva, da se ljudskemu učiteljstvu takojter v tisti izmerite doklade povišajo“. — Soglašamo ter pričakujemo, da bode naša organizacija tozadevno storila vse potrebno!

Goriške vesti.

—g— Učiteljstvu goriškega šolskega okraja izplačajo drugo polovico vojne draginjske doklade za l. 1917. dne 1. julija t. l.

—g— Odlikovanje. Tovariš Fran Belin, učitelj v Soči, ki služi pri vojakih že od začetka vojne in je bil težko ranjen, je odlikovan s srebrno svetinjo drugega razreda.

—g— Anglež v Brdih. Vojni poročevalec „Timesa“ John Carriage je bil na soški fronti in poroča, da je bil tudi v Brdih med Slovenci ob stari italijanski meji. Nemalo se je začudil, prišedši v Brda, da sliši jugoslovanski dialekt. Govoril je z Brici in zvedel, da so že od pamtveka tu in da je to čisto slovenska zemlja, da od Krmina proti severu ni niti enega Italijana, ampak so samo Slovenci, in v Goriči so slovenski napisi in slovenska imena. On je mislil seveda, da je tod vse italijansko, ker so italijanski listi toliko pisali o neodrešenih bratih. Imponirali so mu slovenski Brici, ki ponosno izjavljajo, da so Jugoslovani, in je vedno čul le domačo njihovo govorico sredi toliko italijanskih vojakov. Opisuje jih kot priden in bistroumen narod, ki zna porabiti tudi vsako kupčijsko priliko. Zaradi tega je prišlo mnogo denarja v Brda, in reči je treba, da se ljudem ne godi slabo. Kristina je Brdom naprava raznih cest in železnic, in na novo so morali pobeliti vse hiše, ker je poletni čas nevarnost za kako nalezljivo bolezen. Ta snažnost daje krajem je lepše lice. V cerkvi je videl Anglež, kjer ni duhovnika doma, kako je pred zbrano občino kakor v časih pradedov molil sivolasi starec, kar je bilo posebno ganljivo.

Tržaške vesti.

—t— Tržaška „Edinost“ je priobčila iz našega zadnjega uvodnika, kjer govorimo o avtonomiji narodov, daljši ekscerpt, da pokaže s tem, kako se Slovenci, ki ljubijo svoj narod in mu žele gotove bodočnosti, strinjajo s čuvstvi in nazori naprednega slovenskega učiteljstva, in da je razvideti iz tega kako pravilno pot hodi to naše učiteljevo. Nas samo iskreno veselimo, da seznanja tržaško glasilo širšo javnost z nami. Ko bi nas vsi prav poznali, bi nas tudi vsi prav sodili!

—t— Brez naslova in brez komentarja. V „Edinosti“ čitamo: V nekem tukajšnjem zavodu obstojata slovenski in neslovenski oddelek. Sedaj pa doznajemo, da vlada v slovenskem oddelku najlepši red, da so otroci mirni in zadovoljni in se tako lepo doseže namen zavoda. V onem drugem oddelku pa je zmešnjava in vznemirjenje med otroki — celo jok je med njimi — ker otroci ne razumejo njih, ki so jim poverjeni v varstvo in vzgojo! Ni treba nikakega nadaljnega pojasnjevanja, ne komentarja. Le eno besedo pravimo: boj proti naravi ne more donati blagoslova!

—t— Gostovanje tržaške slovenske mladine s Ciril-Metodovih šol v dneh 21. in 22. maja t. l. v deželnem gledališču v Ljubljani je tudi v materialnem pogledu uspelo sijajno. Vseh dohodkov oba večera je bilo 3259 K 80 vin., stroškov pa 972 K 60 vin., torej je ostalo čistega 2287 K 20 vin., ki so jih prireditelji nakazali dobrodelnim in vojno-pomožnim svrham. Ta izdatni znesek moramo pripisati v dobro požrtvovalnemu delu slovenskega tržaškega učiteljstva! To je opravilo svoje posle popolnoma zastonj, v največjem delu celo na svoje stroške — iz ljubezni do stvari same! Zato so izdatki na račun obeh predstav tako majhni. — Povedati moramo, da so ljubljanci našo mladino najljubeznivejše sprejeli in bogato pogostili ter storili vse, da ji ostanejo dnevi ljubljanskega gostovanja v neizbrisnem spominu. Prestolnica slovenska, naša bela Ljubljana, je s svojo pestro, cvetočo okolico, s svojimi bujnimi nasadi in prelepimi izprehajališči napravila na mlade tržaške Slovence in Slovenke najpovolj-